אולם למרות שהאפשרות השניה מתקבלת על הדעת, מחוזקת בעזרת מחוגי שעון של אוסטרובסקי שפסק לפעול בשעה שש וחצי, היכולה להיות גם שעת ערב, לא סגרה המשטרה את התיק, מסעפת את החקירה בכיוון האפשרות השלישית.

דרכי אדם

מכתב מאלמוני

אגרת הברכה לשנה החדשה לא היתה שונה במראה החיצוני מיתר האגרות שקבלה זהבה גולדברג לפני שנתיים אלא בדבר אחד: השולח לא הסתפק בברכה המודפסת, הוסיף משפט שאינו קשור לחג בקשר הדוק: „כש־אני רואה אותך במכונסים קצרים אני נמתח כמו קאוצ'וק."

זהבה (16) כמעט ושכחה מהמעריץ האלמוני כשהגיע כעבור שנה וחצי תורה להמתח. היא קבלה מכתב שני, בו מתנה נאה לאוספת בולים כמותה: בול מצרי מלפני המהפכה, נושא דיוקנו של אביר־הנאפים פארוק, מעל ציור פרימיטיבי של שני לבבות נוטפים דם, נצלים בתוך מדורה עשנה. בינות לקישוטים הוסיף כתב יד מוכר כי בעליו חפץ מאד לרכוש את חברותה של זהבה.

עוד לא הספיקה זהבה להתאושש כשלפתע נתגלה האלמוני במלוא זוהרו. במכתב שלישי, לפני כחודש, החליפה את מקומו של פארוק, במרכז סריות של בולים חדשים מעל לציורים היפועים, תמונתו של נער שחרחר בן 17 לבוש בכל הדרו.

גם המלים היו הפעם יותר גלויות וחריפות: הוא מאוהב בזהבה, ובראיונות. אם לא תסכים תוך 15 יום להיפגש לחברתו יירה בגבה שני כדורים ובגבו שלו שלושה מאקדוחו החדיש. משטרה לא תועיל כאן, הבטיח כי במקרה שייעצר, יקיים את הבטחתו שעה אחרי שחרורו.

„הב שלי אשם." זהבה העיפה מבט שני בתמונה. היא הכירה בה רועה בהמות שעבד במשק חברתה הגרה בקרבתה בכפר סלמה. זה מכבר רמזו לה כי הוא שם עינו בה. הוא לא זכה לתשומת לב מעודדת אפילו לאחר שהתחפש באחת הנשפיות שהתקיימו במקום, ניגש אליה והמכה, בנוסח המערב הפרוע, על ראשה.

לבסוף פגשה את האביר ברחוב. „מדוע אתה רוצה להרוג אותי?" שאלה אותו. „אני לא אשם", ענה לה בפאתוס של מאהב קול־נועי, „הלב שלי אשם."

לנערה לא היה איכפת מי אשם. היא רצתה לחיות, מהרה למשטרה. המעריץ נשאר רומנטי עד הסוף. הוא ראה שהדוגמה שלקח מפארוק לא עלתה יפה. ענה, כששאלוהו ל־שמו בתחנת המשטרה: „טרזן." כעבור זמן קצר הסכים לגלות כי שמו הוא יצחק גבאי, הודה בכתיבת המכתבים.

החוקרים הוכירו לו כי בתקופה זו לא נותנים פארוק פלוס טרזן מאהב ראוי לשמו, שחרורוהו עד למשפט.

השבוע קבלה זהבה מכתב רביעי. בעל כתב יד מוכר ביקש להסגיר עמה ביום שישי בערב, בשעה תשע.

דרכי חיים

שגעון הרדיפה

נער שחרחר, לבוש מדי חאקי בלתי מגוהצים נכנס למשרד בית־משפט השלום בתל־אביב. הבקשה בפיו היתה אופיינית למקום זה: הוא רצה להגיש משפט. הפקיד שאל למרטים. הם היו יוצאי דופן.

שלמה אזולאי (19) הובא לפני שלוש שנים יחידי, ללא משפחה, על־ידי עליית הנוער מ־מרקש, מרוקו, לכפר־מסריק, ישראל.

החיים במקום מצאו חן בעיניו. אלא שהוא עצמו לא מצא חן בעיני חבריו ואחר־כך ב־עיני מדריכיו. מנהגי מילדות, הגיע עמו גם לכאן: הוא היה מרטיב את מיטתו כל לילה.

בקול קצוב ומתון, בסדר מאורעות הגיוני, המשיך שלמה בסיפורו כיצד מצא את עצמו מחוץ לכפר, עבר למקומות אחרים עד שהחליטה ועדה רפואית של עליית הנוער לשלחו למוסד לילדים דפקטיביים מגנים בהרצליה.

מכות וזריקה. את מקום השלוה תפס בכפי מר: הוא הועבר למוסד לחולי רוח תרפא שברמתיים. „אכלתי שם מאכלים שחרים אחרים עשו בהם את צרכיהם" ספר. נתנו לו, משום מה, להתהלך במוסד בתפשיות, כך שאחרי שלשה וחצי חדשים, כשלא יכול היה יותר לסבול, נמלט מהמוסד.

עבודה במסעדה על־שפת הים עזרה לו ל־התקיים, אולם לא היה לו היכן להניח את ראשו. הוא פנה ברוב תומו למוסד לעליית הנוער. זו פנתה למשטרה. המשטרה החזירה אותו מיד לתרפא. „שם ספגתי מכות נאמנות מארבעה אחים, עשו לי זריקה ונכלאתי".

יכול להיות שאף אחד לא היה יודע יותר על גורלו של אזולאי אלא שהזדמנות בריחה שניה נתנה לו את האפשרות להגיע לבית־המשפט לנסות לתבוע את עליית הנוער לדין על שכלאוהו, לדבריו, בבית חולי־רוח. הפקיד הפנה את הנער לעורך־דין ידוע ולוחם מפורסם בתל־אביב.

בעבור שעת בכי מלוזה את הספור המוזעזע ייעץ העורך־דין לאזולאי דבר אחד, לעת עתה. הוא חייב להתחיל לעבוד, ולשכוח מכל העניינים.

למחרת בבוקר נתגלה כי הענין הוא לא כל כך פשוט. שלמה אזולאי צלצל מתחנת המשטרה, הודיע כי המשטרה הרודפת אחריו, עצרה אותו אתמול ברחוב, תחזירו למוסד.

עזבת ומכונת כתיבה. הפעם התערב עורך־הדין. לקציני המשטרה שטפלו בעניין היתה תשובה אחת: משרד המשטרה העביר להם הוראות, כי דעתם של רופאים מוסמכים המעידים על אדם שהוא חולה־רוח מחייבת את המשטרה לעזור בהעברתו למוסד המתאים.

עורך־הדין לא התעצל, שאל את יועצו הפסיכיאטרי של שר המשטרה, ישראל שוחט. זה הכחיש קיומה של סקודה כזו. שלח מיד מכתב לשר המשטרה, בו דרש שחרור מיידי של הנער.

מלכת אופנה בר
בחמש לשונות: ציונית מגיל שש

אז נזכרה עליית הנוער טענה כי שלמה אזולאי היא:

- חולה עגבת
- הומוסכסואליסט.

● עשה דבר שגם אדם נורמלי לפעמים עושה: הפיל את מכונת הכתיבה במשרד עליית הנוער תוך כדי חכוח לוהט.

להערות בעל־פה אלה צורף מכתב מתרפא, בו נקבע כי שלמה סובל מהבפרניה ופסיכופטיה ועד — לואיס לטנס. הוא נסה לאנוס במוסד בהרצליה, נאמר, מספר ילדים קטנים, דקר אחד מהם בסכין. נוסף לכך שבר נורת חשמל ואכל זכוכיותיה. המסקנה הסופית של המכתב: שלמה חייב להשאר גם הלאה במוסד סגור.

סדוק יריבים. מחלותיו, כשרונותיו מגרעותיו של שלמה בצרוף המונחים הרפואיים השונים אינם ברורים כרגע כמו דבר אחד: החוק הישראלי רואה כעבירה פלילית בזה שאדם מוכנס למוסד לחולי רוח לפי אבחנתם של רופאים מוסמכים ביותר בלבד, דבר הפותח פתח לסלוק יריבים בלתי רצויים. רק החלטתו של שופט יכולה להוביל אדם לבית חולי רוח.

גם המשטרה נזכרה סוף, סוף בסעיף חוק זה, החליטה, השבוע, שאם יצא אזולאי פעם נוספת מבית חולי הרוח לא יוחזר אליו יותר. אזולאי שכנראה טרם שמע על החלטה זאת, המשיך לסבול בבידודו.

עיתונות

כיצד לתפור מאמר

ידיעה קטנה בעתונות בשרה על נסיעתה הקרובה של יוצרת האופנה לולה בר לארצות־הברית. המטרה: הופעת לגיוס כספים למען מפעל אגרות מלוה העצמאות, בעורכה קבלה הזמנה מהגרי מונטור, מנהל המלוה.

הרעש היה גדול. הקהל הרחב פקפק בגורם המתרים והמלהיב למען ארץ ענייה שיכולה להוות אשה, שנשי החברה הגבוה משתדלות להעביר את גזרתן בין ידיה, משלמות לה מאות לירות תמורת שמלה. כך שחוגים ממשלתיים החלו להתנגד לנסיעתה. היא עצמה, לאור התפתחויות אלה, טלגרפה לניו־יורק, הודיעה כי היא מבטלת את הסכמתה לנסיעה.

רשימה שפורסמה במעריב ניסתה לפרש את הפרשה, נכתבה בטון כזה שכל קורא הבין כי אהדתו של העתון נתונה ללולה בר. ומ־כאן מתקבלת גם הסכמה לעצם פעולתו של מונטור בהזמינו אותה.

הכוונה האמיתית. נראה כי המאמר לא נתפר לפי מידתו וטעמו של עזריאל קר־ליבך, עורך העיתון, נגד את דעותיו, מכיוון שהוא חסיד מושבע של המגבית המאוחדת. ומכיוון שכך הרי הוא אויבו בנפש של מונטור איש המלחה, טוען ששיטותיו מזיקות.

כך שבים השישי האחרון נסה מעריב ל־תקן את המעוות, להבהיר את ה„כוונה האמיתית" שהיתה כאילו באותה רשימה ושלא הובנה כראוי. מעריב דמה לאותו צייר המ־צרף דברי הסבר כתובים על תמונותיו.

תיקון המעוות בוצע בצורת תשובה לקורא המשתומם על הרוח האוהדת של הכתבה, נכתבה בסגנון מוכר, המזכיר את היומן היו־מי של קרליבך בעתונו:

„ללא כחל ושרק" הוצגה לולה בר, לעיני הם המופתעות של קוראים, שראו שינוי עצום בדעות משך שבעה ימים בין פרסום הרשי־מה והתשובה כאחת ש„לא צמחה בתנועה הציונית... אין לה רמה אינטלקטואלית של נצ'גת צבור.. אינה יודעת אלא מעט מהשפה האנגלית...." ובכל אשם המונטריזם שהוא היפיכו של הציונית.

התכונות הנכזיות. התשובה יחד עם הכתבה יצרו רושם של חליפה תפורה בידי חייט גרוע מבד ישן. לבושה חלוק בים אדם־דם, בדירתה המפוארת, על רקע מזוודות ארוזות למחצה למסע לפאריס כדי לא לפגר אחרי אופנת העולם זעקה לולה: „אני לא מקבלת עיתונאים, אני ציונית מסורה מגיל שש, שו־לטת בחמש שפות!"

בינתיים נתקבלה תשובה ממונטור. במכתב פרטי, מהשבוע שעבר, הוא כותב, בין השאר: „אני מצפה להזדמנות להפגש עמך בבקורי הבא לישראל. כך שאוכל למסור לך, ראשית כל, הזמנה אחרת ושנית", וכאן הוסיף מונ־טור פסקה שנחמה את לולה במקצת: „התנצלות עבור אותו סוג של עתונות בישראל אשר בתכונותיה הנבזיות והמכוערות נפגשתי לעתים די קרובות בבקורי האחרונים..."

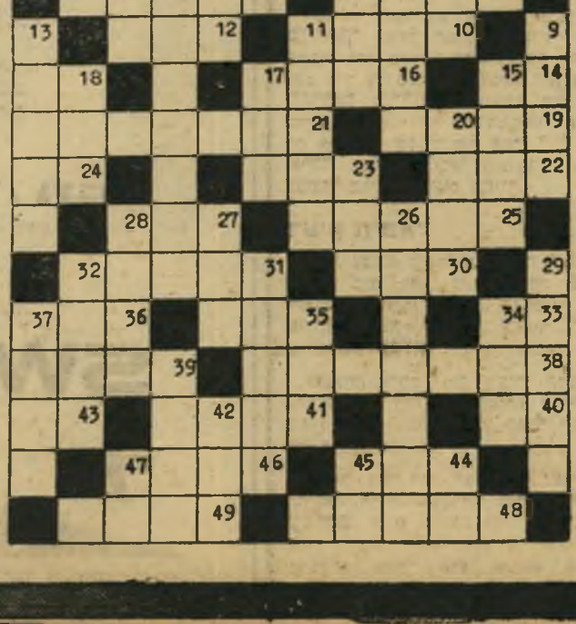

תשבץ 876

מאוזן: 1. מקום האסון; 5. שיר עם צרפתי; 10. בכל מכונה; 12. ארצו של צ'ר־אן־לאי; 14. המפרה את הפרה; 16. עורק; 18. פעם פקדה עליו שושנה וזרנר; 19. המוזיאון הפריסאי; 21. אמצעי הצגה סטטיסטי; 22. פחות מברוסו, כמובן; 23. שמה המקוצר של בירת ברזיל; 24. כל ספרדי הגאה על מוצאו מצרף אותיות אלה לחתימתו; 25. בלעדי מקצוע זה אין שי־כונים; 27. אלוף אכ"א; 30. אחד מפועלי הדפוס: 31. חייל בקלט; 33. עדין, צעיר; 35. עיניו בראשו; 36. עיתון מחתרת; 38. יישוב ליד פרדס־חנה; 39. האיש שדן את סובייניסקי למוות; 40. כוסה, באנגלית; 41. בראבו! אבל בעברית; 43. אדון, בגר־מנית; 44. עורך דין; 46. מוצר חשוב של יצהר ושמן; 48. בן זוגה של המיטה, בד־רך כלל; 49. מין קיצבה.

מאונך: 2. קהל אנשים בעלי מוצא לאומי משותף, פחות או יותר; 3. עורך דין תל־אביבי צעיר; 4. בית חרושת לגם רורים; 6. חומר ניקוי; 7. מכצר בריטי במזרח הרחוק; 8. יוצר שמות עצם בעב־רית; 9. שר האוצר הראשון; 11. המשו־בחת בקרקעות; 13. רובע ניו־יורקי; 15. מלוזה את הבשר; 17. היא נקבה וכותבים בה; 18. עתל; 20. ארגון האידישאים המקורי; 23. צייר קריקטורות; 26. האיש החשוב בותיקן; 27. חברת ספנות; 28. אותה העלה, כביכול, נירון באש; 29. בל־עדיו אין נסיעה לחוץ־לארץ; 31. תחבו־לה, אמצעי־הערמה; 32. כשהיא בת 16 קוראים לה פרגית; 34. אחת מפעולות ד־חשבון; 35. צנחנית אשרי הנפרוד; 37. אותה כתב טשרניחובסקי; 39. אופנת דיור ישראלית; 42. עיתון ההסתדרות; 44. היא שחורה בדרך כלל ובעלת זקן; 45. אתה בגרמנית; 47. מכתם תהילים על שאול, ששמר את הבית, כדי להמית את דויד.

פתרי ספרים לפותרי תשבץ 874

יוסף זוסמן, תל־אביב, דרך חיפה 27; יהו־שוע פישלר, תל־אביב, וייצמן 113; אביג־דור קופפר, רמת חייל, עטרות 1 ב'.